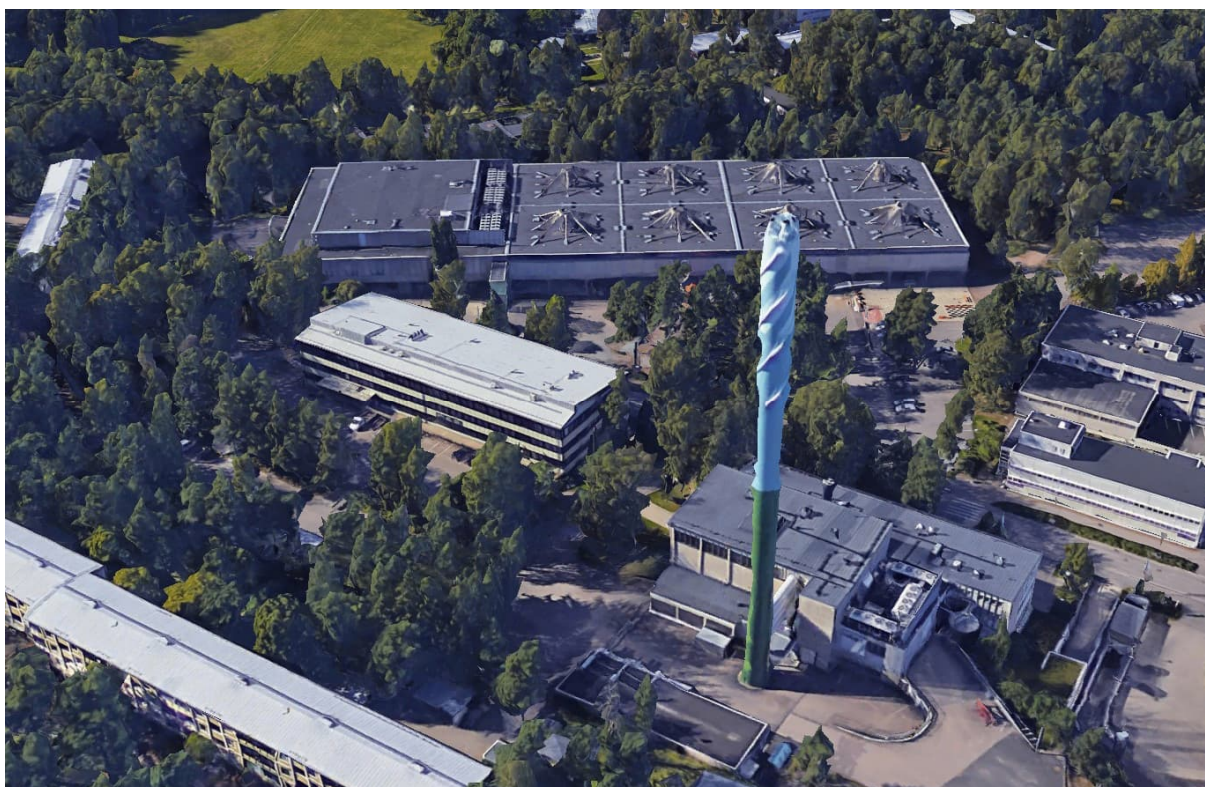

**TAPIOLAN TEOLLISUUSTALO OY
AHERTAJANTIE 6, 02100 ESPOO
RAKENNUSHISTORIALLINEN SELVITYS**

Kuva: Google Earth

PVM: 30.03.2023

REVISIO: 00

SARC ARCHITECTS /nei

Sisällysluettelo

ESIPUHE.....	3
SELVITYKSEN KOHDE.....	3
KOHTEEN PERUSTIEDOT	3
KOHTEEN YMPÄRISTÖN HISTORIA.....	4
Tapiolan puutarhakaupunki	4
TAPIOLAN OMINAISPIIRTEET / AHERTAJANTIE.....	5
ASEMAKAAVA / LIITTYMINEN KAUPUNKIRAKENTEISIIN.....	5
KAAVOITUS / NYKYTILANNE	6
KUVAUS KOHTEESTA JA ARKKITEHDISTÄ	7
Sijainti ja rakenteet.....	7
Rakennuksen alkuperäinen käyttö.....	7
(Yritys)toimintaa kiinteistössä	7
Yhteenveto rakennuksen nykyisestä käytöstä.....	7
Arkkitehti.....	8
Eräät Aulis Salon projektit	8
RAKENNUSLUPA- JA MUUTOSHISTORIA.....	9
Lupatunnus 801/59	9
Lupatunnus 646/60	10
Lupatunnus 55/61	10
Lupatunnus 454/69	10
Lupatunnus 1000/71	11
Lupatunnus 1168/81 C.....	11
Muutokset 1. ja 3. kerroksessa.....	11
Lupatunnus 835-C-84	11
Lupatunnus 685-R-86	11
Lupatunnus 1930-C-89.....	12
Lupatunnus 2005_1155.....	12
Lupatunnus 2009_1268.....	12
Lupatunnus 2010_777	12
Lupatunnus 2012_464	13
Lupatunnus 2014_833	13
Lupatunnus 2019_116	13
Lupatunnus 2022_1380.....	13
ORIGINALITEETTI, SÄILYNEISYYS JA ARVOTTAMINEN	13
Kohteen säilyneisyys.....	13
Kohteen arvottaminen	14
VALOKUVAT	15
LOPPUSANAT.....	16

RAKENNUSHISTORIALLINEN SELVITYS

Espoon kaupunki

12. Kaupunginosa, Tapiola

Kortteli 12137

Tontti 1

Asemakaava Ahertajankulma II

Aluenumero 213500 /

Asemakaava lainvoimainen 5.6.2002

(entinen kaupunginosa / kylä: Hakalehdon kylä)

(entinen rakennuskaava-alue: 164)

(entinen tontti/ rno: 1:1169)

ESIPUHE

Tämä rakennushistoriallinen selvitys on tehty kiinteistön omistajien Tapiolan Teollisuustalo Oy:n tilauksesta, joka on myös korttelin 12137 omistaja. Ympäröivät katu-, pysäköinti- ja virkistysalueet ovat Espoon kaupungin omistuksessa. Korttelin 12137 maaomistaja on hakenut 24.9.2020 asemakaavan muutosta.

Tätä selvitystä tullaan käyttämään mm. kyseisen alueen asemakaavamuutostöiden yhteydessä.

Ahertajankulma II asemakaavan muutoksen tavoitteena on Tapiolan teollisuustalon kehittäminen ja uuden asuinrakennuksen rakentaminen.

Rakennus on yli 60 vuotta vanha ja siihen on tehty lukuisia, lähinnä käyttötarkoituksiin liittyviä muutoksia. Se ei kuitenkaan ole suojelukohde.

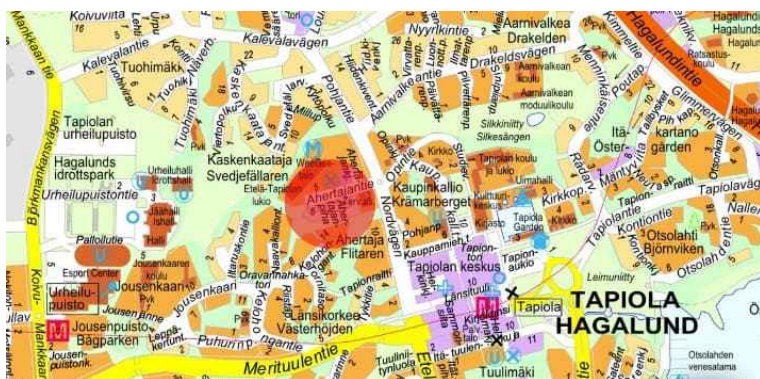
Kiinteistöön liittyvä dokumentointi elinkaaren eri vaiheista on osittain hyvin puutteellinen. Selvityksen laatijat toivovat pystyvänsä kuitenkin välittämään hieman laajemmin perspektiivin ko. alueen, rakennuksen ja sen suunnittelijan historiasta.

Ko. kiinteistön nykyiset muutossuunnitelmat rajautuvat etupäässä peruskorjauksiin, sekä toiminnallisuuden ja viihtyvyyden parantamiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Kiinteistön korttelille on tehty viitesuunnitelmat uudesta asuinrakennuksesta, joka sijoitettaisiin nykyisen rakennuksen länsi- / lounaspuolelle.

SELVITYKSEN KOHDE

Tontti sijaitsee Tapiolan läntisen kaupunginosassa Ahertajantien eteläpuolella, näyttelykeskus WeeGee-taloa vastapäätä, noin 600 m päässä Tapiolan keskustasta. Alue rajautuu pohjoisessa Ahertajantien ja idässä Ahertajanpuiston katualueisiin, etelässä yleiseen pysäköintialueeseen ja lännessä Oravametsä-nimiseen metsäpuistoon. Kohteen osoite on Ahertajantie 6.

Kuva: Selvityksen kohteen sijainti opaskarttapohjalla.

Kuva: Teollisuustalon pohjoispuolella WeeGee-talo, itäpuolella Tapiolan lämpövoimalaitos ja Pohjantien varrella Tapiolan terveysasema

KOHTEEN PERUSTIEDOT

Voimassa oleva asemakaava:

Hyväksytty / Lainvoimainen

Kortteli:

Asemakaavan mukainen korttelialue:

Entisen kaavan korttelialue:

Rakennuksen alkuperäinen käyttötarkoitus:

Rakennuksen kiinteistötunnus

(Rakennus- ja huoneistorekisterin perusteella)

Entinen rakennustunnus on:

Rakennuksen valmistumisen ajankohta:

Ahertajankulma II, aluenumero 213500

15.4.2002 / 5.6.2002

12137

KT = Toimistorakennuksen korttelialue

TT = Teollisuusrakennuksen ja -laitosten korttelialue

Muut teollisuuden tuotantorakennus

49-12-137-1; VTJ-PRT on: 1002221032

49-418-1-1169-1 (muutospäivä 2019-09-06)

31.12.1960

Arkkitehti:	Aulis Salo
Kerrosluku (maanpäälliset):	3
Kiinteistön nyk. rakennusoikeus:	6060 k-m ²
Käytetty rakennusoikeus:	4440 k-m ²
Tilavuus:	19255 m ³

KOHTEEN YMPÄRISTÖN HISTORIA

Tapiolan puutarhakaupunki

Tapiolan rakentaminen osui sotien jälkeiseen aikaan, jolloin Helsingin seudulla vallitsi ankara asuntopula. Suuret ikäluokat ja muuttoliike pääkaupunkiseudulle edellyttivät määrätietoista asuntopolitiikkaa.

Tapiolan ydinalue, pääasiassa jo 1950-luvulla rakennettu Tapiolan puutarhakaupunki perustuu osittain E.

Howardin puutarhakaupunki-ideologiaan ja kansainvälisessä kaupunkisuunnittelussa 1930-luvulta asti kehitettyihin malleihin, joissa pieniä keskitettyjä kaupunkiyhdyskuntia perustettiin suurkaupunkien laitamille, rakentamattomille alueille.

Tapiola oli yhteistyöhanke, jonka tärkein alkuunpanija oli varatuomari Heikki von Hertzen, joka halusi poistaa ahtaan kivikaupungin ongelmia luonnonläheisten asuntoalueiden avulla. Ajatuksiaan von Hertzen oli tuonut esille vuonna 1946 teoksessaan Koti vaiko kasarmi lapsillemme.

Väestöliiton toiminnanjohtaja von Hertzen oli perustamassa Asuntosäätiötä, jonka muodostivat Väestöliiton lisäksi viisi muuta järjestöä – Mannerheimin Lastensuojeluliitto, SAK, Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liitto, Virkamiesliitto ja Vuokralaisten Keskusliitto. Asuntosäätiön hallituksen puheenjohtajana toimineella von Hertzenillä oli avainasema Tapiolan puutarhakaupungin syntymisessä ja toteutuksessa.

Ennen Asuntosäätiön perustamista syksyllä 1951 Väestöliitto oli jo ostanut säätiölle Espoosta Hagalundin kartanolle kuuluneen 238 hehtaarin maa-alueen.

Alueella oli voimassa arkkitehti Otto-livari Meurmanin vuonna 1945 laatima puutarhakaupunkimainen Hagalundin rakennussuunnitelma, jonka oli tilannut maanomistaja Arne Grahni; Grahnin maat olivat Helsingin oletettua laajenemissuuntaa.

Marraskuussa 1953 Hagalundin ensimmäisen vaiheen ollessa rakenteilla alue sai yleisökilpailun perusteella nimen Tapiola. Nimen katsottiin luonnehtivan hyvin Hagalundin kaunismetsäistä aluetta, jonka taloja ja kulkuväyliä oli jo aiemmin nimetty Mäntvyidaksi, Menninkäiseksi, Pihkapoluksi jne.

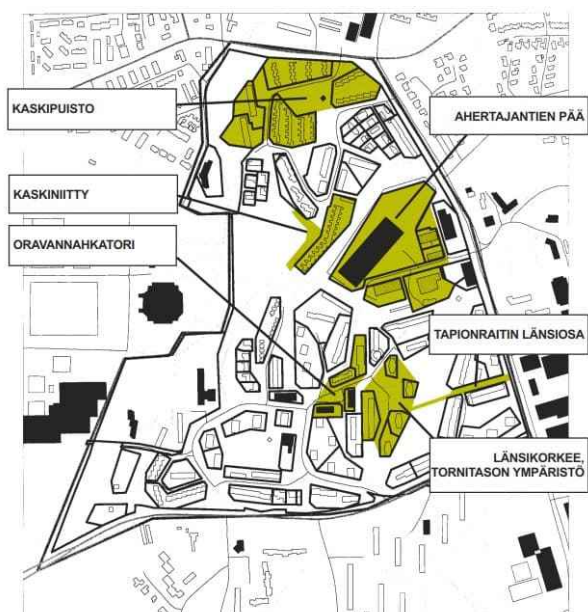
Tapiolan puistomaiseen ympäristöön mahtuu laaja kirjo suomalaista rakentamista, arjen ympäristöistä maamme nykyarkkitehtuurin klassikoihin. Tapiola on myös esimerkki suomalaisen maisemasuunnittelun alkuvaiheista, jossa mm. puutarha-arkkitehti Jussi Jänneksen osuus Tapiolan maisematilojen suunnittelijana oli merkittävä.

Asuntosäätiö on laatinut 1991 yhteenvedon Tapiolan yleisten alueiden ja tonttialueiden puutarha- ja maisemasuunnittelijoista. Jänneksen lisäksi suunnitelmia ovat Tapiolan läntisiin lähiöihin tehneet Carl-Johan Gottberg, Maj-Lis Rosenbröjer, Laura Koskela ja Onni Savonlahti, L. Liljefors sekä Erik Sommerschild.

Asuntosäätiön Tapiola-visio oli Suomen sodanjälkeisissä, juuri säännöstelystä vapautuneissa oloissa huimaava. Velaksi ostettu maa-alue oli pääomien puutteessa rakennettava vaiheittain. Säätiö hankki kullekin osa-alueelle erikseen rahoituksen, josta osa oli aravalainaa, osa tulevien asukkaiden omaa lainaa tai säästöjä. Varsinainen asuntosäästöjärjestelmä aloitettiin Suomessa 1957.

Tapiolan kaupunginosaan kuuluu 1950-luvun loppupuolella rakennettu alueen ensimmäinen rakennusvaihe, puutarhakaupunki (ns. Läntinen ja Itäinen lähiö sekä Tapiolan keskusta), jota rajaavat nykyiset Kalevalantie, Hagalundintie, Merituulentie, sen eteläpuolinen alue ja lännessä urheilualueiden niityt, sekä Itärannan, joka on Otsonlahden ja Karhusaarentien väliin jäävä alue. Pääosa Länsi-Tapiolan rakennuskannasta on rakennettu 1957-1965.

(Lähteet: Arkkitehtuurimuseo / <https://www.mfa.fi/kokoelmat/tietopaketti/tapiola/>, Arkkitehtitoimisto HNP Heikinheimo ("Tapiolan läntisten lähiöiden rakennuskannan säilyneisyysinventointi ja arvottaminen 2001-2002"), maisema-arkkitehti Ria Ruokonen.

Länsi-Tapiolan ympäristökokonaisuudet
Lähde: Tapiolan läntisten lähiöiden rakennuskannan säilyneisyysinventointi ja arvottaminen 2001-2002
(Arkkitehtitoimisto HNP Heikinheimo)

Kuva: Maisemakuva 22.08.1968
Lähde: Espoon kaupunginmuseo
Kuvaaja: tuntematon

TAPIOLAN OMINAISPIIRTEET / AHERTAANTIE

Yksipuolisuuden välttämiseksi Tapiolassa kiirehdettiin toimenpiteitä työpaikkojen lisäämiseksi alueelle. Kaupalliset palvelut keskittyivät Oravannahkatorille ja Kaskenkaatajan alueen itäpuolelle, Ahertajantie varrelle muodostettiin pienteollisuusalue, jonne saatiin puutarhakaupunkiin sopivaa yritystoimintaa. Tähän rakennettiin muun muassa läntistä ja pohjoista lähiötä palveleva Tapiolan lämpövoimalaitos (Arne Ervi). Se toteutui vaiheittain 1950-luvun lopulla. Lämpökeskuksen lähistölle nousivat 1950-luvun lopulla Tapiolan teollisuustalo (Aulis Salo) ja 1960-luvun puolivälissä tilat Weilin & Göösin kirjapainolle (Aarno Ruusuvuori). Rakennusten käyttötarkoitus on vuosien mittaan osittain muuttunut teollisesta toimisto-, opetus-, galleria- ja museokäyttöksi.

ASEMAKAAVA / LIITTYMINEN KAUPUNKIRAKENTEISIIN

Alueen perustamisvaiheessa 1950-luvulla kaavoituksen toteuttajana oli poikkeuksellisesti Asuntosäätiö itsenäisesti, ilman silloisen Espoon maalaiskunnan myötävaikutusta. Espoon maalaiskunnan aluetta Tapiola oli vuoteen 1963. Vuosina 1963-1971 alue kuului Espoon kauppalaan, ja sen jälkeen Tapiolaa on kaavoittanut Espoon kaupunki normaalin tapaan.

Otto-Ivar Meurman kaavoitti Hagalundin alueen ensimmäisen kerran Arne Grahnin toimeksiannosta vuosina 1945-46. Pääosa Hagalundin kartanon maista siirtyi Väestöliiton omistukseen vuonna 1951 ja Tapiolaksi nimetyn alueen rakentaminen alkoi vastaperustetun Asuntosäätiön johdolla vuonna 1953. Alue suunniteltiin 12000 asukkaalle. Omakoti-, rivitalo- ja kerrostaloalueet sijoitettiin väljästi ja vapaamuotoisesti metsien ja kallioiden katveeseen. Laajat viheralueet jakoivat viheralueet neljään osaan. Asuinrakennusten suunnittelijoina toimivat maan etevimmät arkkitehdit kuten Aulis Blomstedt, Arne Ervi, Jorma Järvi, Viljo Revell, Kaija ja Heikki Siren sekä Markus Tavio.

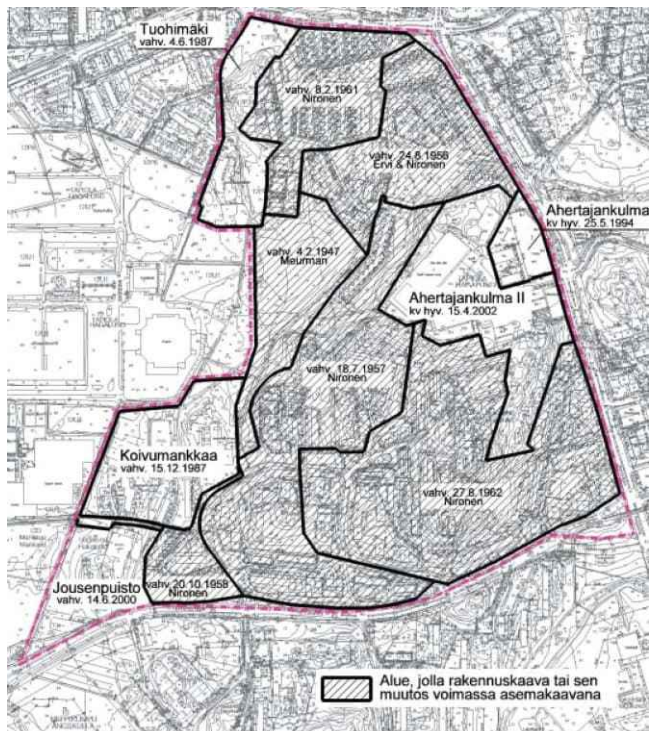
Otto-Ivar Meurmanin rakennuskaava, johon kuului Kanta-Tapiolan-, Länsikorkeen-, Jousenkaaren- ja Kaskenkaatajan alueet vahvistui 1947. Rakennuskaava muutettiin paloittain 1950- ja -60-luvuilla. Arne Ervi hahmotteli Tapiolan keskustan kaavoituksen yhteydessä myös läntisen ja pohjoisen laajennusalueiden yleishahmoa. Varsinaisesti läntisen lähiön suunnittelu alkoi 1955. Kaavasuunnittelussa jatkettiin itäisen lähiön periaatetta, vapaamuotoisuutta. Rakennukset ja tiestö sijoitettiin maaston mukaan. Samoin jatkettiin kaavasuunnittelun ja rakennusten suunnittelun rinnakkaisuutta. Kaava viimeisteltiin ja tontit määriteltiin vasta, kun rakennukset ja tiestö oli alustavasti mitattu maastoon. Lääntisen lähiön rakentamistehokkuus oli suurempi kuin itäisen.

Lääntisen lähiön suunnittelu annettiin ryhmätyönä tehtäväksi arkkitehdeille Veikko Malmio, Osmo Sipari, Kaija ja Heikki Siren sekä Jorma Järvi.

Rakennuskaavan muutokset vahvistettiin seuraavasti:

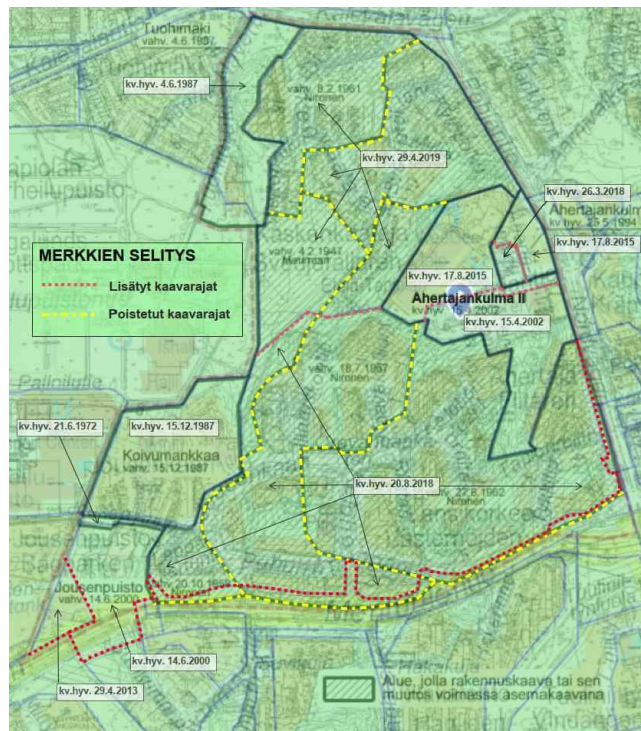
24.08.1956 / Aarne Ervi & Tapani Nironen; 18.07.1957 / Tapani Nironen; 20.10.1958 / Tapani Nironen; 08.02.1961 / Tapani Nironen; 01.06.1961 / Lea Punsar; 24.08.1962 / Bror Söderman; 27.08.1962 / Tapani Nironen

Asemakaavoja rakennuskaava-alueilla laadittiin 1980- ja -90-luvuilla. Nykyään koko Tapiolan alue on asemakaavoitettu. (ks. oheiset kuvat)

Tapiolan läntiset lähiöt / Voimassa olevat asemakaavat (30.7.2002)

Lähde: Tapiolan läntisten lähiöiden rakennuskannan säilyneisyys-inventointi ja arvottaminen 2001-2002 (Arkkitehtitoimisto HNP Heikinheimo) ja (Minna Järvenpää / Kaupsu)

Tapiolan läntiset lähiöt / Voimassa olevat asemakaavat (28.3.2023)

Vertailukuva tilanne 2002 ja 2023, jossa merkatut poistettut ja lisätyt kaavarajat.

Ote ajantasa-asemakaavakartalta www.kartat.espooli.fi

KAAVOITUS / NYKYTILANNE

Uudenmaan maakuntakaavassa (vahvistettu YM 8.11.2006) alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi ja valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009).

Alueella on voimassa Ahertajankulma II asemakaava, aluenumero 213500 (lainvoimainen 5.6.2002). Kortteli 12137 on siinä osoitettu toimistorakennusten korttelialueeksi (KT). Alueelle on myönnetty 2022 tilapäinen osittainen käyttötarkoituksen muutos kymmeneksi vuodeksi (voimassa 31.8.2032 saakka), joka koskee toimistotilojen muuttamista musiikkiopiston opetustiloiksi rakennuksen pohja-, 1. ja 3. kerroksessa.

Asemakaavassa on osoitettu neljäkerroksinen rakennusala, jolla on rakennusoikeutta 5050 k-m². Lisäksi kaavassa on rakennusala, johon voi sijoittaa maanalaisen, rakennuksen tai pihakannen alaisen paikoituslaitoksen, jossa on enintään kaksi pysäköintitasoa. Asemakaavassa alueen kaakkoiskulmassa on varattu alueen osa, maanalaista johtoa varten. Alueen kautta on ajoyhteys viereiselle pysäköintialueelle.

Lähteet: Espoon kaupungin 213501 Ahertajankulma II OAS / Ote ajantasa-asemakaavakartalta www.kartat.espooli.fi

Läntinen lähiö, Tapiola, kuvan keskellä Tapiolan teollisuustalo, taustalla WeeGee-talo. Lähde: Espoon kaupungin museo, valokuva: Teuvo Kanerva

KUVAUS KOHTEESTA JA ARKKITEHDISTÄ

Sijainti ja rakenteet

Nelikerroksinen kiinteistö sijaitsee entisen pienteollisuusalueen / nykyisten toimistorakennusten korttelialueen, loivahkolla rinnetontilla. Pohjakerros on eteläpuolella maanpinnan alapuolella. Siihen on sijoitettu tekniset- ja väestönsuojatilat. Eteläpihalla on kiinteistön paikoitusalue ja osittain katettu lastauslaituri, joka sijaitsee länsipäädyn puolella ja josta pääsee C-rappuun tai tavarahissin kautta kiinteistöön.

Itäpäädyn puolella pääsee, joko eteläpuoleisen lastauslaiturin / D-rapun kautta tai pohjakerroksessa olevan H-sisäänkäynnin kautta kiinteistöön.

Pohjakerroksen pohjoispuolella sijaitsevat kahden yritysten liike- ja toimistotilat sekä niiden sisäänkäynnit A ja B. Rakennuksessa on maanvarainen betonirakenteinen alapohja. Sokkelit ovat paikallavalettu betonista ja todennäköisesti perustettu maanvaraisten betonianturoiden varaan. Väestönsuoja on oletetusti paikalla valetusta betonista.

Talon kantava runko on teräsbetonipilari-palkkirunko. Välipohjat ovat paikalla valettuja, massiivisia teräsbetonilaattoja. Julkisivut ovat asbestisementtilevypintaisia. Valkoiseksi maalattu julkisivulevytys on kiinnitetty puurunkoon. Rakennuksen nauhaikkunat ovat alumiinirakenteisia ja vesikaton katemateriaali on pelti.

Rakennuksen alkuperäinen käyttö

1960 laadituista pohja- ja ensimmäisen kerroksen piirustuksista ilmenee selvästi rakennuksen ensisijainen käyttötarkoitus. Se oli tarkoitettu administratiiviseen, tekniseen tuen ja huollon toimintaan, viereistä lämpövoimalaitosta varten. Sen lisäksi talossa oli myös henkilökunnan sosiaalitilat ja muonitukseen liittyvät tilat.

Kiinteistön pohjakerroksen koilliskulmassa sijaitsi ruokala ja keittiö aputiloinen. Kaakkoiskulmaan oli sijoitettu tekniset tilat. Maanpinnan alapuolelle oleviin alueisiin oli sijoitettu väestönsuoja- ja varastotilat. Ikkunalliset tilat talon itäpuolella olivat Tapiolan Lämpö Oy:n käytössä, jossa oli mm. omat sosiaali-, työpaja- ja varastotiloja.

Talon länsipuolella sijaitsivat Tapiolan sähkölaitoksen tilat, joissa oli omien sosiaalitilojen lisäksi hitsaamo, verstaas, raskaan ja pienen tavaran varastot ja yhteys pihanpuoliselle lastauslaiturille tavarahissin kautta.

Molemmilla yrityksillä oli Ahertajantien puolella omat leveät ajoportit tiloihinsa.

Kiinteistön 1. kerrokseen länsipäätyyn oli oletetusti sijoitettu lämpövoimalaitoksen pääkonttori kassa-, neuvottelu-, arkisto-, tauko- ja toimistotiloinen.

Toisen ja kolmannen kerroksen pohjapiirustusten mukaan, avotilojen kohdalle oli lisätty ainoastaan teksti ”työhuoneita”. Ko. tilojen huonejaoista ja spesifisestä käytöstä ei ole tietoa.

Tilojen muutoshistoriasta ks. ”Rakennuslupa ja muutoshistoria”.

(Yritys)toimintaa kiinteistössä

Kiinteistön elinkaaren aikana tapahtuvasta yritystoiminnoista rakennuksen tiloissa ei ole löytynyt kirjallista tietoa, mutta käyttäjien kertomusten perusteella voi todeta, että tässä suhteessa talon historia on hyvin värikästä.

Rakennuksen tiloissa on toiminut mm:

Konepaja, painotalo, kaupungin työpaja, baletti- ja tanssistudio, voimisteluseura, leluyritys, eläinkauppa, kosmetologin vastaanotto, joogasali, konevuokraamo, arkkitehtitoimisto, ravintola ”Kleopatra” talon itäpäädyssä (joka tuhoutui huoneistopalon seurauksena), Espoon työväenopisto, keramiikkapaja uuneineen jne.

Talossa on myös toiminut:

- Texas Popcorn-tehdas (ks. kohta ”valokuvat”, sivu 16)
- Ravintola ”Diggers” (ks. kohta ”valokuvat”, sivu 16)
- Tapiolan Leipomo Oy (ks. kohta ”valokuvat”, sivu 16)

Yhteenveto rakennuksen nykyisestä käytöstä

- Pohjakerros (pääsääntöisesti)
 - o Musiikkitoiminta / -opetus; liiketoiminta (toimistot, varastot); tekniset- ja VSS-tilat
- 1. kerros (pääsääntöisesti)
 - o Opetus- ja musiikkiopetustoiminta; toimistotilat; (Deep Space Dance- / Black Box laboratorio tulossa)
- 2. kerros (pääsääntöisesti)
 - o Liiketoiminta (toimistoja, varasto); liikunta- / joogatoiminta
- 3. kerros (pääsääntöisesti)
 - o Musiikkiopetustoiminta; toimistotilat; hammaslaboratorio
- Ullakko
 - o Hissikonehuone

Espoon kaupunki, yksi Tapiolan Teollisuustalo Oy:n osakkaista, siirtyi entisiin työväenopiston tiloihin.

Huoneistotilojen kunnostuksen jälkeen vuodesta 2019 alkaen, tilat ovat olleet kulttuurin käytössä. Yhteisissä tiloissa toimii kaupungin kulttuurihallinnon työntekijöitä ja kaupungin kumppanitaidelaitosten, sekä taiteen perusopetuksen toimijoita.

Espoon kulttuuripäällikkö Tiina Kasvi uskoo, että yhteisten tilojen ja vahvojen kumppanuussuhteiden kautta, heillä on yhdessä osaamista tuottaa / tarjota espoolaisille, juuri oikeanlaisia kulttuuripalveluja.

Arkkitehti

Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Aulis Salon vuonna 1959. Tapiolan teollisuustalo edustaa 1950-luvun lopun teollisuusarkkitehtuuria. Rakennuksen valmistusvuosi oli 1960.

Aulis Selim Salo (*1.8.1919, Hämeenlinnassa, †17.10.1995, Helsingissä) tuli ylioppilaaksi 1938 Hämeenlinnan lyseosta ja valmistui insinööriksi Tampereen teollisuusoppilaitoksesta 1946. Arkkitehdiksi hän valmistui Teknillisestä korkeakoulusta 1952 ja suoritti alemman oikeustutkinnon Helsingin yliopistossa 1944. Ennen Helsingin rakennustarkastajaksi tuloaan Salo työskenteli rakennushallituksessa, arkkitehti Einari Teräsvirran toimistossa ja Suomen arkkitehtiliiton standardisoimislaitoksessa. Oma arkkitehtitoimisto hänellä oli 1950-60. Salo aloitti rakennustarkastajana 1956, jolloin rakennusvalvontaa hoiti maistraatin alainen rakennustarkastustoimisto.

Rakennustarkastus. Kaupunginhallitus päätti nimityksellä vahvistaa arkkitehti Aulis Salon vaalin rakennustarkastajan virkaan (28. 6. 1905 §).

Yliarkkit. Toivo Tuovinen määrättiin hoitamaan avoinna olevaa rakennustarkastajan virkaa toistaiseksi ja kunnes virka olisi vakinaisesti täytetty ja siihen valittu ryhtyisi sitä hoitamaan. Yliarkkit. Tuovinen oikeutettiin nostamaan hoidettavan viran mukainen palkka ja toimistoarkkit. Toivo Heimo määrättiin samana aikana hoitamaan yliarkkitehdin virkaa oikeuksin nostaa viran mukainen palkka (26. 1. 208 §).

Rak. tark. Aulis Salo oikeutettiin 10. 10. lukien käyttämään omaa henkilöautoaan virka-ajoihin vahvistettua korvausta vastaan, sillä ehdolla että hän pitää vahvistetun mallin mukaista ajokirjaa (4. 10. 2 635 §).

Ote Kaupunginhallituksen pöytäkirjasta 1956-01/1956_01_22, sivu 165

Rakennustoiminta oli 1950-luvulla alkanut muuttua kausiluontoisesta ympärivuotiseksi, mikä osaltaan lisäsi muutenkin parjatun rakennusvalvonnan muutostarpeita.

Salosta tuli Helsingin kaupungin rakennusvalvonnan päällikkö ja hänen ansiosta valvonnan organisaatiota nykyaikaistettiin ja sitä alkoi 1964 hoitaa rakennustarkastusvirasto. Kaupungin rakennuslautakunnan alaisuuteen virasto siirtyi 1978, kun maistraatit siirtyivät valtiolle.

Eläkkeelle Salo jäi 1982.

Salo johti virastoaan patruunamaisesti, isäntämiehen ottein, eivätkä alaiset yleensä asettaneet hänen kannanottojaan kyseenalaisiksi. Hänessä yhdistyivät rakennusvalvonnan kolme tärkeintä elementtiä: tekniikka, arkkitehtuuri ja juridiikka.

Lähde: Helsingin Sanomat 7.11.1995 / Jaakko Kangosjärvi

Eräät Aulis Salon projektit

Sisu-Auto Oy:n pääkonttorin korttelin Helsingin Fleminginkadun puoleisella sivulla 1955. Rakennusten teollisuuskäyttö loppui vuonna 1985.

ei valokuvaa

Lammin seurakuntatalo, 1955 (Aulis Salo ja Erkki Virkkunen)

Pohjoishaaga Tunnelitie 8, 1955, Asuintalo

Särkiniementie 5, 1956 Lauttasaaren pienteollisuustalo Oy

Keijukaistenpolku 5 (Roihuvuori), 1956, Asuintalo

Keijukaistenpolku 1 (Roihuvuori), 1957, Asuintalo

Ruonasalmentie 17 (Tammisalo), 1957, Rivitalot

Viherkallion koulu, 1959

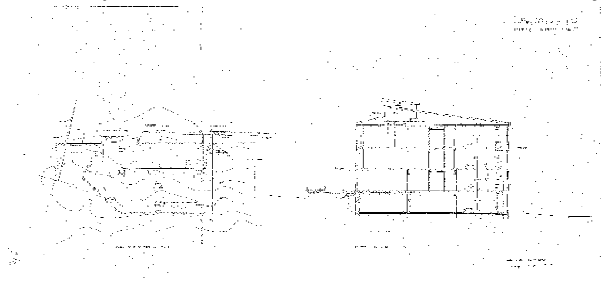

Leppävaaran lukio, 1959
Täyssaneerattu vuosina 1995-1997 (Lähde: Espoon kaupunki)

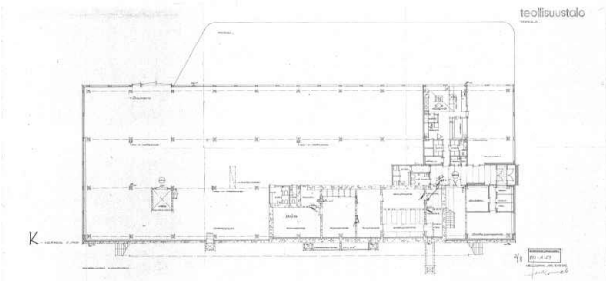
RAKENNUSLUPA- JA MUUTOSHISTORIA

Lupatunnus 801/59, päätöspäivä 31.12.1959

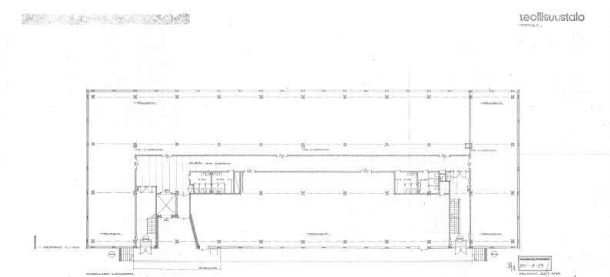
- Pääsuunnittelu: Arkkitehtitoimisto Aulis Salo / Aulis Salo. Uudisrakennus pienteollisuustalon Alkuperäinen suunnitelma; kerrosten väliseinäjaot eivät ole vielä määritelty 1.-3. kerroksen osalta.

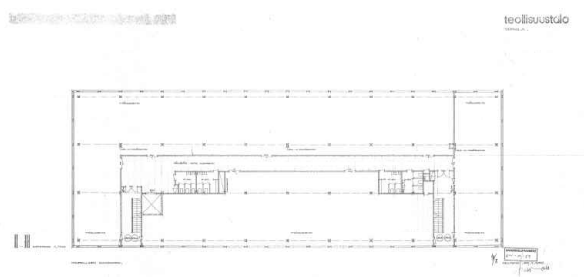
Asemapiirros ja leikkaus

Pohjakerros

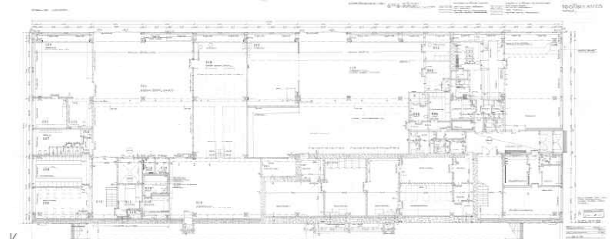
Pohja 1. krs

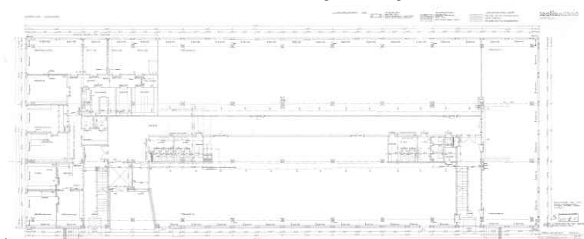
Pohja 2. / 3. krs

Lupatunnus 646/60, päätöspäivä 6.10.1960

- Pääsuunnittelu: Arkkitehtitoimisto Aulis Salo / Olavi Lehtonen, sisäisiä täydennystöitä

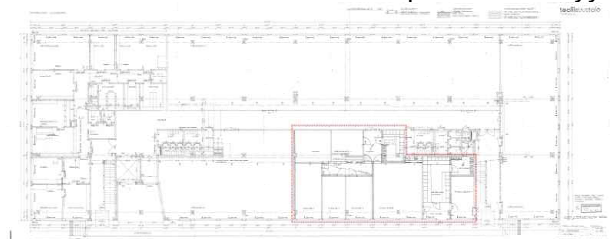
Pohjakerros

Pohja 1. krs

Lupatunnus 55/61, päätöspäivä 9.2.1961

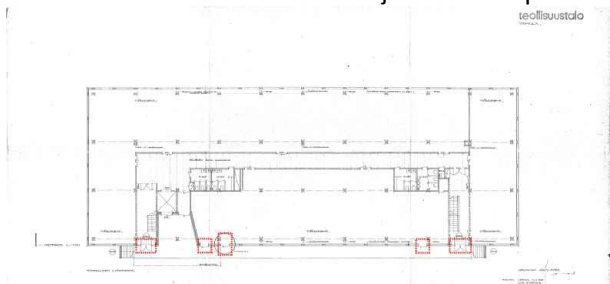
- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Bror Söderman; muutoslupa Rakennuksen 1. kerroksen D-portaan läheisyyteen lisätty toimistotilat (Kunnallisteknillinen Toimisto Oy)

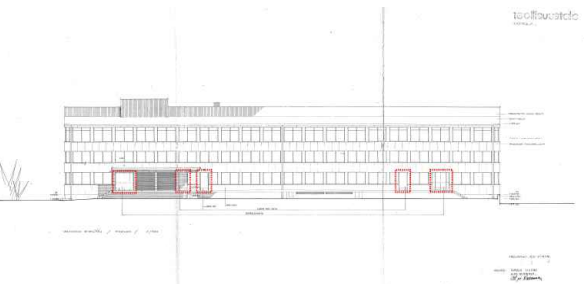
Pohja 1. krs

Lupatunnus 454/69, päätöspäivä 6.6.1969

- Pääsuunnittelu: Arkkitehti A. Nurminen, julkisivumuutos; Lupa lisäulko-oven tekemiseen lastaussillalta 1. kerrokseen sekä muiden ovien muuttamiseen teräsrakenteisiksi lasioviksi ja laminaattipintaisiksi oviksi.

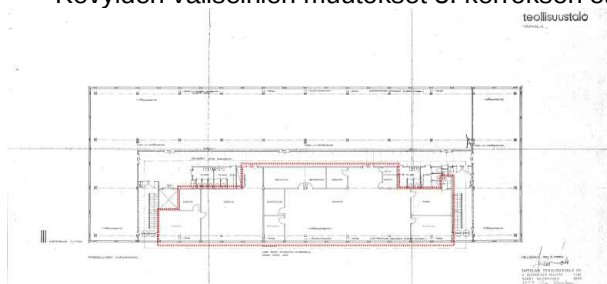
Pohja 1. krs

Julkisivu etelään

Lupatunnus 1000/71, päätöspäivä 8.12.1971

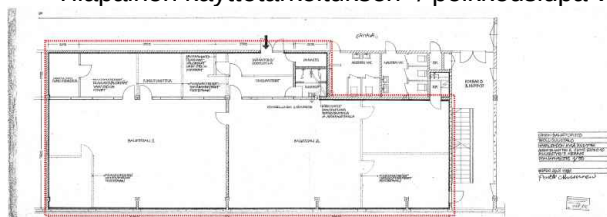
- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Harry Henriksson, Muutoslupa;
Kevyiden väliseinien muutokset 3. kerroksen eteläpuoli, työtilan muuttaminen toimistotilaksi, Finn-Metric Oy

Pohja 3. krs

Lupatunnus 1168/81 C, päätöspäivä 4.2.1982

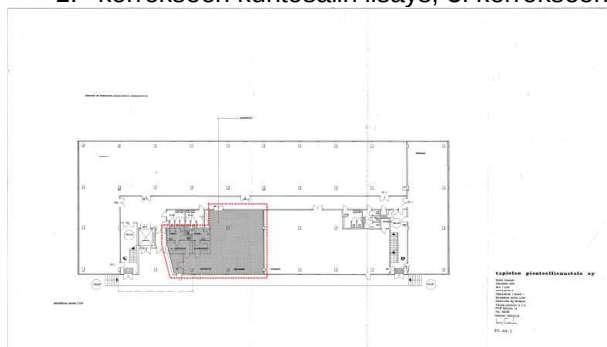
- Pääsuunnittelu: Ei tietoa, Käyttötarkoituksen muutos;
Lupa muutokselle 3. kerroksen pienteollisuustilasta balettikoulutilaksi sekä vähäisille väliseinämuutoksille.
Tilapäinen käyttötarkoituksen- / poikkeuslupa viideksi vuodeksi

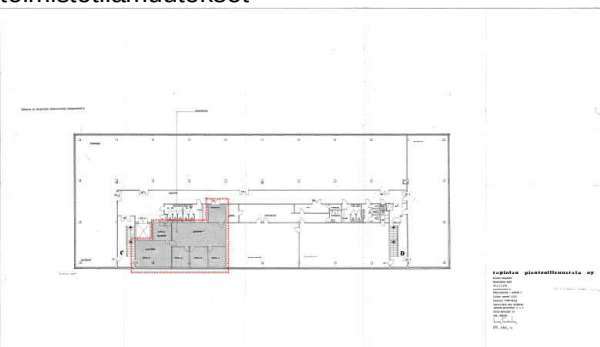
Pohja 3. krs

Muutokset 1. ja 3. kerroksessa 15.9.1982 (ko. muutokset eivät ole näkyvissä lupapäätösten dokumentaatiosta)

- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Kaj Selenius;
1. kerrokseen kuntosalin lisäys, 3. kerrokseen toimistotilamuutokset

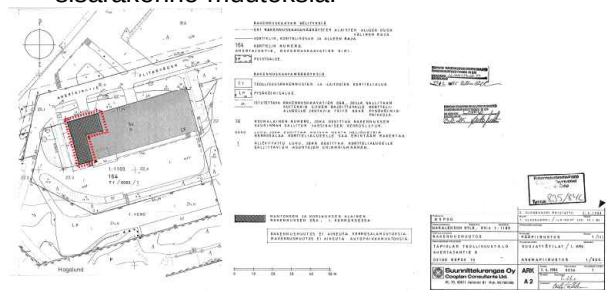
1.kerroksen kuntosali

3. kerroksen toimistomuutos

Lupatunnus 835-C-84, päätöspäivä 14.6.1984

- Pääsuunnittelu: Suunnittelurengas Oy / Espoon kaupungin talosuunnitteluosasto; Sisärakennemuutoksia, Teollisuusrakennuksen 1. kerroksessa oleva toimistohuoneisto muutetaan suojatyötilaksi sekä tehdään sisärakenne-muutoksia.

Asemapiirros / pohja 1. krs

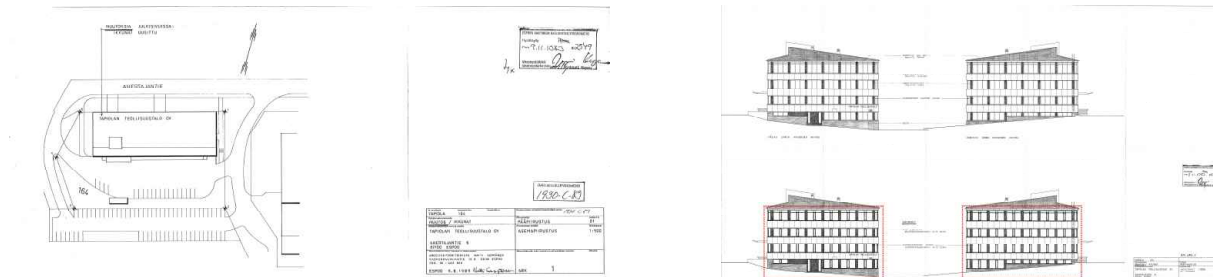
Lupatunnus 685-R-86, päätöspäivä 6.8.1986

- Pääsuunnittelu: Ei tietoa / Esko Mononen;
Lupa roska-astia-huoneen rakentamiselle vanhan tilalle

Ei piirustusta

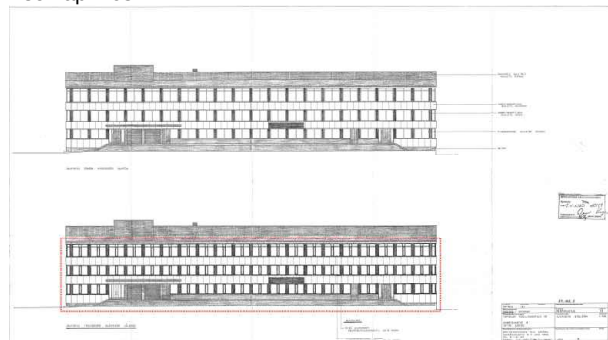
Lupatunnus 1930-C-89, päätöspäivä 9.11.1989

- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Matti Seppänen; Julkisivumuutos, Lupa pienteollisuustalon julkisivun muuttamiselle, ikkunajako muutetaan ja ikkunoiden väri ja materiaali vaihdetaan.

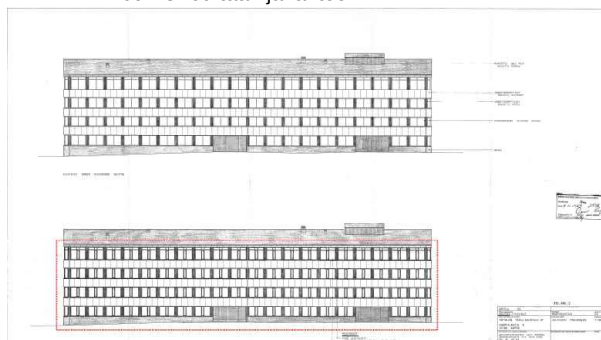

Asemapiirros

Julkisivut itään ja länteen

Julkisivu etelään

Julkisivu pohjoiseen

Lupatunnus 2005_1155, päätöspäivä 9.6.2005

- Pääsuunnittelu: EnTalCon Oy / Dipl.ins. Aki Kurronen; TATE-muutos, Teollisuusrakennuksen vesi- ja viemärijohtojen uusiminen

Ei piirustusta

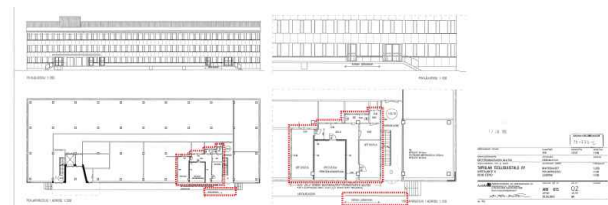
Lupatunnus 2009_1268, päätöspäivä 1.10.2009

- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Ari Mäki-Marttunen; Lupa neljän autopaikan rakentamiselle; Uudet autopaikat sijoittuvat tontin koilliskulmaan avopaikkoina.

Ei piirustusta

Lupatunnus 2010_777, päätöspäivä 19.8.2010

- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Ari Mäki-Marttunen; Käyttötarkoituksen muutos, Lupa rakennuksen sisäiselle osittaiselle käyttötarkoituksen muutokselle; pienteollisuustila muutetaan opetustilaksi, lastauslaiturin kaidetta jatketaan sisäänkäynnin eteen.

Julkisivu etelään / pohjat 1. kerros

Lupatunnus 2012_464, päätöspäivä 17.6.2012

- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Ari Mäki-Marttunen; Käyttötarkoituksen muutos, Lupa toimistotilojen käyttötarkoituksen muuttamiselle musiikkiopiston opetustiloiksi 3. kerroksessa. Tilapäinen käyttötarkoituksen- / poikkeuslupa viideksi vuodeksi. Pohjoisjulkisivuun asennetaan yksi uusi julkisivusäleikkö yläikkunan tilalle ja vesikatolle yksi uusi ulospuhaltaja.

Pohja 3. kerros

Julkisivu pohjoiseen

Lupatunnus 2014_833, päätöspäivä 10.7.2014

- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Ari Mäki-Marttunen; Käyttötarkoituksen muutos, Lupa rakennuksen pohjakerroksessa sijaitsevien toimistotilojen käyttötarkoituksen muuttamiselle musiikkiopiston opetustiloiksi. Tilapäinen käyttötarkoituksen- / poikkeuslupa viideksi vuodeksi. Yleiskäyttöinen LE-WC 2. kerroksessa.

Ei piirustusta

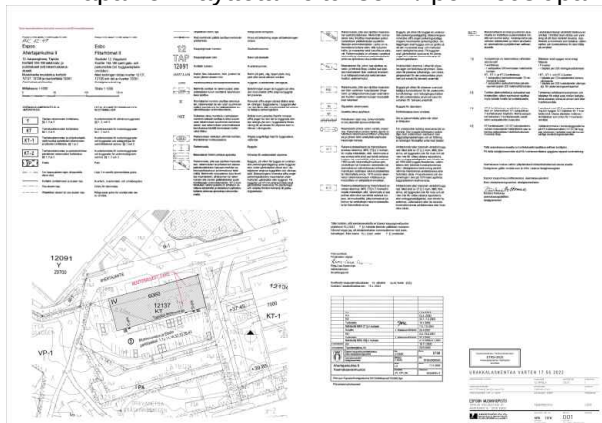
Lupatunnus 2019_116, päätöspäivä 31.1.2019

- Pääsuunnittelu: Dipl.ins. Henri Teppo Airaksinen; TATE-muutos, Lupa rakennuksen 1. kerroksessa sijaitsevan nykyisen työväenopiston tilan poistoilmavaihdon muuttamiselle koneelliseksi tulo-/ poistoilmavaihdoksi.

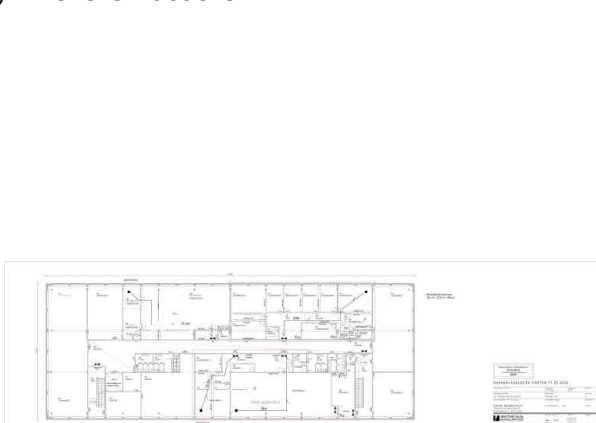
Ei piirustusta

Lupatunnus 2022_1380, päätöspäivä 4.10.2022

- Pääsuunnittelu: Arkkitehti Ari Mäki-Marttunen; Käyttötarkoituksen muutos, Lupa rakennuksen pohjakerroksen, 1. ja 3. kerroksen tilojen käyttötarkoituksen muutoksille opetuskäyttöä varten. Tilapäinen käyttötarkoituksen- / poikkeuslupa kymmeneksi vuodeksi.

Asemapiirros

Pohja 3. kerros

ORIGINALITEETTI, SÄILYNEISYYS JA ARVOTTAMINEN

Vuonna 2001-2002 Arkkitehtitoimisto HNP Heikinheimon on laatinut selvityksen Tapiolan läntisten lähiöiden rakennuskannan säilyneisyydestä (Tapiolan läntisten lähiöiden rakennuskannan säilyneisyysinventointi ja arvottaminen 2001-2002). Ko. selvitys sisältää 85 kohdetta, yhteensä 115 rakennusta.

Kohteen säilyneisyys

Kohteiden säilyneisyyspisteet (ks. seuraavat kartat) koostuvat:

- Arkkitehtonisista ominaisuuksista (idea, muoto jne.), joista:
 - o 2 pistettä -> jos rakennus on alkuperäisessä tai alkuperäisen kaltaisessa muodossa.
 - o 1 piste -> jos rakennuksessa tehty muutoksia ja alkuperäinen hahmo on palautettavissa
 - o 0 pistettä -> jos rakennuksen muotoa / idea on olennaisesti muutettu ja alkuperäinen hahmo on vaikeasti tai ei ollenkaan palautettavissa

- Materiaalit (rakennuksen julkisivumateriaalit), joista:
 - o 2 pistettä -> jos materiaalit alkuperäiset, ei muutoksia
 - o 1 piste -> jos materiaaleissa tehty muutoksia / joidenkin rakennusosien materiaalit on vaihdettu.
 - o 0 pistettä -> jos materiaaleja on muutettu olennaisesti
- Käyttö, joista:
 - o 2 pistettä -> jos käyttöä on alkuperäinen, ei muutoksia
 - o 1 piste -> jos käyttöä on osittain muutettu
 - o 0 pistettä -> jos käyttöä on kokonaan muutettu

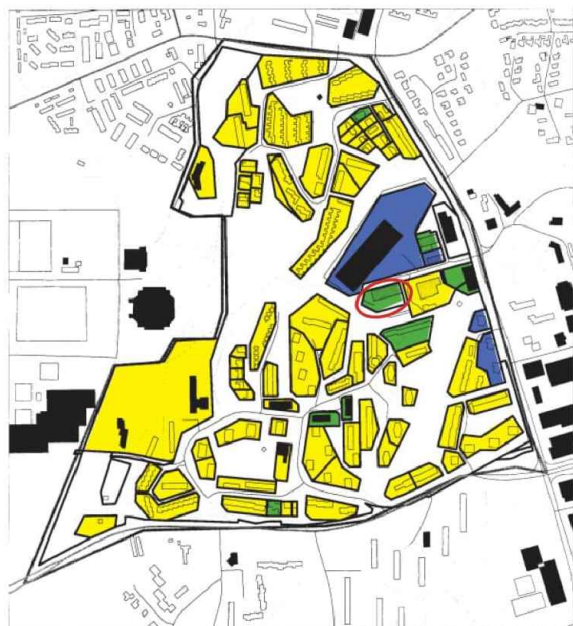
Kohteen arvottaminen

Kohteiden arvottamisen luokittelu (ks. seuraavat kartat) koostuu:

- Arkkitehtonisista arvoista
- Historiallisista arvoista
- Ympäristöarvoista

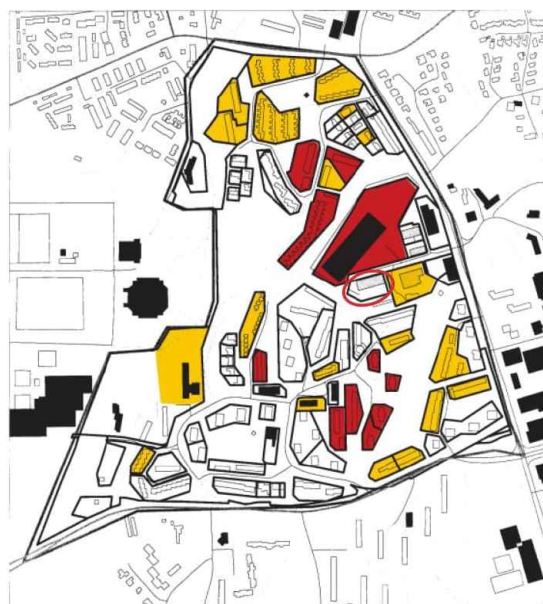
on jaettu kolmeen ryhmään:

- o A-ryhmä
- o B-ryhmä
- o Muut kohteet

- 5-6 pistettä: kohde hyvin säilynyt; vain vähäisiä muutoksia
- 3-4 pistettä: kohde melko hyvin säilynyt; muutokset ehkä vielä palautettavissa
- 0-2 pistettä: kohdetta muutettu huomattavasti, jopa peruuttamattomasti

Kohteiden säilyneisyys (Lähde: Ark.tsto HNP Heikinheimon "Tapiolan läntisten lähiöiden rakennuskannan säilyneisyysinventointi ja arvottaminen 2001-2002")

- A-ryhmän kohteet ovat vähintään kahdella kriteerillä tarkasteltuna arvoltaan merkittäviä. Erityisesti korostuu näiden kohteiden arkkitehtoninen arvo.

- B-ryhmän kohteet ovat merkittäviä joko arkkitehtonisilta, historiallisilta tai ympäristöllisiltä arvoiltaan.

- Muut kohteet. Kyseisillä kohteilla voi olla merkitystä alueen kokonaisuuden kannalta.

Kohteiden arvottamislakat (Lähde: Ark.tsto HNP Heikinheimon "Tapiolan läntisten lähiöiden rakennuskannan säilyneisyysinventointi ja arvottaminen 2001-2002")

Selvityksen mukaan Tapiolan Teollisuustalon säilyneisyydestä on annettu: Arkkitehtuurista 2 pistettä, materiaaleista 1 piste ja käytöstä 1 piste (yhteensä 4 pistettä).

Arvottamisen osalta kohde on luokiteltu ryhmään "Muut kohteet. Kyseisillä kohteilla voi olla merkitystä alueen kokonaisuuden kannalta"

Huom: Uusimaakaava 2050:ssä alue on osoitettu pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeeksi, jonka rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja sekä kaupunkikuvaa on suojeltava. Suojelu ei koske yksittäisiä rakennuksia, vaan kohdistuu alueen ominaispiirteiden säilymiseen.

VALOKUVAT

Tapiolan Teollisuustalon harjannostajaiset, Aulis Salo 1960.
 Kuva talon länsipäädystä.
 Lähde: Asuntosäätiö, Espoon kaupunginmuseo
 Kuvaaja: tuntematon

Tapiolan Teollisuustalo, 1965...1970.
 Kuva talon eteläpuolelta lastauslaiturin /-tilan kohdalla
 Lähde: Asuntosäätiö, Espoon kaupunginmuseo
 Kuvaaja: Mauritz Hellström

Tapiolan Sähkölaitos Oy:n muutto Teollisuustalosta uusiin toimintoihin Ahertajankujalle 1973. Kuva lastauslaiturilta /-tilasta C-portaan kohdalla.
 Lähde: Asuntosäätiö, Espoon kaupunginmuseo
 Kuvaaja: tuntematon

Maisemakuva, Tapiolan Pohjantie, teollisuusalue ja Kaskenkaatajan alue, 1970...1975. Keskellä Pohjantie 10:n talot, vasemmalla Länsi-korkean kerrostaloja. Hiukan ylempänä pienteollisuusalue, jossa lämpövoimala, Weilin & Göösin kirjapaino, Teollisuustalo ja Pohjantien / Ahertajantien kulmassa ollut autoliike.
 Lähde: Asuntosäätiö, Espoon kaupunginmuseo
 Kuvaaja: tuntematon

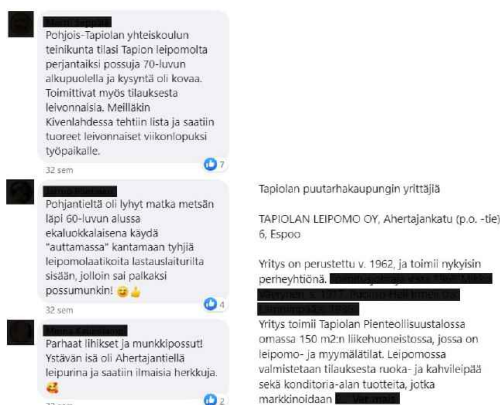
Maisemakuva, Tapiolan Pohjantien ja Ahertajantien kulman liike- ja teollisuusrakennukset, 1975...1979. Alaoikealla Volkswagenin autoliike. Sen yläpuolella Lindströmin pesulan talo. Keskellä kuvaa Weilin & Göösin kirjapainotalo, keskellä vasemmalla Teollisuustalo ja lämpövoimala, alavasemmalla Konsulttitalo.
 Lähde: Asuntosäätiö, Espoon kaupunginmuseo
 Kuvaaja: tuntematon

Maisemakuva, näyttelykeskus WeeGee, Teollisuustalo, lämpövoimala ja taustalla Tapiolan keskus, 2000.
 Lähde: Asuntosäätiö, Espoon kaupunginmuseo
 Kuvaaja: Tage Strandström

Tapiolan teollisuustalo, 1990. Rakennuksen pohjakerroksessa koilliskulmassa on toiminut mm. Ravintola "Diggers"
Lähde: Asuntosäätiö, Espoon kaupunginmuseo
Kuvaaja: Markku Silventoinen
(ks. maininta talossa toimivasta ravintlasta Diggers, sivu 7)

Ote Facebook- keskustelusta Tapiolan Leipomo Oy:hyn liittyen.
Ko. leipomo pidettiin selvästi suuressa arvossa Tapiolan asukkaiden keskuudessa. Rakennuksessa toimiva Espoon kulttuuripääällikkö Tiina Kasvi kertoi, että eräs, kiinteistössä säännöllisesti käyvä asiakas mainitsi, että munkkipossujen ihana tuoksu "kummittelee vieläkin nenässä", heti kun hän astuu taloon.
(ks. maininta talossa toimivasta Leipomosta, sivu 7)

Yhdysvaltalainen Robert "Petteri" Petersen valmensi Suomen koripallojoukkuetta vuoden 1952 Olympialaisiin Helsingissä. Hän palasi maahamme ja täällä koripallon valmennukseen 50-60 lukujen taitteessa. Hankkiakseen elantoa Petteri perusti maahantuonti -vientiyhtiön, jonka puitteissa toi tänne mm Texas popcornia. Aluksi hän myi koko perheensä avustamana tuotetta Linnanmäellä. Business levisi vähitellen kiertävien sirkusten mukaan ympäri Suomen. Helsingin jäähalli ja Stadion olivat Petterille tärkeitä myyntipaikkoja. Luopuessaan yrityksestä 80-luvun lopulla, jatkoi hän kuitenkin yhä koripallon parissa valmennustehtävissä.

(ks. maininta talossa toimivasta Popcorn tehtaasta, sivu 7)

LOPPUSANAT

Voi todeta, että Tapiolan teollisuustalo on selvästi löytänyt paikkansa jatkuvasti muuttuvassa ympäristössään. Toiminta kiinteistössä on vuosien saatossa tasapainoisesti monipuolistunut – talo on elinvoimainen. Ahertajantien 6 tilat muodostavat yhdessä WeeGee:n ja Kulttuuriloistossa olevien museotilojen kanssa vahvan kulttuurikeskittymän, josta löytyy paljon monipuolista ajanvietettä ja innostavaa, luovaa tekemistä.

Lopuksi iso kiitos kaikille henkilöille, jotka antoivat arvokasta tietoa tätä selvitystä varten:
mm.

- Simo Luotonen, Iscar Oy:n tj. / Tapiolan Teollisuustalo Oy:n hallituksen pj.
- Tiina Kasvi, Espoon kaupungin kulttuuripääällikkö
- Askö Ahlbom, Tapiolan Turvatalon tj.
- Ilpo Valkola, Tapiolan Teollisuustalo Oy:n isännöitsijä
- Reetta Lepistö, KAMU Espoon kaupunginmuseon intendentti
- Maaret Louhelainen, KAMU Espoon kaupunginmuseon tutkija
- Virpi Talja Nerman, KAMU Espoon kaupunginmuseon intendentti

Tiedoillanne autoitte "piirtämään" kokonaiskuvan, alueen ympäristöstä, rakennuksen historiasta ja kiinteistön toiminnasta.

KIITOS!